

Õpilaste kooliga rahulolu 2017

8. klassi õpilaste põhiküsitluse tulemused

Järva-Jaani Gümnaasium

Kasutatud küsimustikud

SA Innove korraldas 2017. aasta alguses kõikides Eesti üldhariduskoolides rahuloluküsitlusi. Antud tagasiside raportiga edastame Teile 8. klassi õpilaste põhiküsitluse tulemused, millega hinnati õpilaste rahulolu, põhjuseta puudumisi ja koolivägivalla kogemist.

Rahulolu. Nii nagu 2016. aastal kirjeldavad ka 2017. aasta tulemused õpilaste rahulolu kolmes valdkonnas:

- 1.** Rahulolu kooliga - õpilased andsid hinnangu kolmele üldisele väitele oma kooli kohta (nt: Ma olen oma kooliga rahul);
- 2.** Rahulolu õpetajatega - õpilased andsid hinnangu kolmele õpetajate toetavat käitumist kirjeldavale väitele (nt: Enamik õpetajaid kohtleb mind õiglaselt);
- 3.** Rahulolu suhetega - õpilased hindasid kolme kooliga seotud kuuluvustunnet väljendavat väidet (nt: Ma tunnen end koolis üksikuna).

Lisaks on tulemuste kokkuvõttes välja toodud **4.** üldine rahulolu kooliga - see näitaja koondab enda alla õpilaste kooliga ja õpetajatega rahulolu hinnangud. Analüüsi tulemused näitasid, et kooli ja õpetajatega rahulolu vahel on tugev seos ning nende kahe tunnuse iseloomustamiseks kasutatud küsimuste vastused kirjeldavad pigem sama rahulolu valdkonda ($M = 6,7$, $SD = 1,89$, Cronbachi alfa = $0,81$).

Õpilased andsid rahuloluhinnanguid 10-pallisel skaalal (1 - Ei nõustu üldse ... 10 - Nõustun täielikult). Iga rahulolu valdkonna puhul leiti õpilase tulemus vastava valdkonna väidetele antud hinnangute keskmisena. Iga kooli rahulolu valdkonna tulemused leiti antud kooli õpilaste tulemuste keskmisena.

Põhjuseeta puudumised. Puudumiste sageduse hindamiseks paluti õpilasel ära märkida mitu korda on ta kahe viimase nädala jooksul mõnest tunnist põhjuseta puudunud. Õpilane sai vastuseks valida kas (1) mitte ühtegi korda, (2) üks või kaks korda, (3) kolm või neli korda või (4) viis või enam korda. Puudumiste sagedust koolis iseloomustatakse eri vastusevariante valinud õpilaste osakaaluga (%).

Koolivägivalla kogemine. Koolivägivalla leviku iseloomustamiseks esitati õpilastele neli erinevaid vägivalda vorme iseloomustavat väidet. Kaks neist käsitlesid füüsilist vägivalda (a) meelega haiget tegemine (löömine, tõukamine) ja (b) esemete löhkumine või ära võtmine ning kaks vaimset vägivalda (c) norimine ja mõnitamine ning (d) interneti vahendusel solvamine või ähvardamine. Õpilasel paluti vastata, kui sageli on ta kahe viimase nädala jooksul neid vägivalda vorme koolis kogunud ((1) mitte kordagi, (2) ühe korra, (3) mitu korda). Koolivägivalla esinemist koolis iseloomustatakse õpilaste osakaaluga, kes ei olnud mitte kordagi antud perioodil välja toodud viisidel vägivalda kogunud.

2015.aasta pilootuuringu ja 2016. aasta rahuloluküsitluse tulemuste põhjal võib öelda, et rahulolevamad õpilased on üldiselt hoolsamad õppetöös, puuduvad harvem ning usuvad rohkem oma võimesse ülesannetega toime tulla. Samuti leiti, et suhetega vähem rahulolevate õpilaste hulgas on rohkem neid, kellel on kokkupuuteid kiusamisega.

Küsitlustulemuste tagasiside ülesehitus

Tagasiside alguses on sektordiagrammina ära toodud **vastajate osakaal** (joonis 1). Õpilaste osakaal, kes küsimustikule vastas, varieerub koolide vahel märgatavalt ning sellest sõltub, kui võrd usaldusväärseks võib esitatud tulemusi pidada. Mida rohkem õpilasi osales, seda paremini saadud tulemused kooli õpilaskonda esindavad. Kui vastajaid on vähe, nt 30-40% sihtrühmast, siis on suurem võimalus, et vastanutest erineva rahulolutaseme või puudumistega õpilaste andmed on analüüsist välja jäänud, võrreldes olukorraga, kus küsitluses osales valdav osa sihtrühmast (nt üle 80%).

Õpilaste rahuloluhinnangud on esitatud kahel viisil. Esiteks on tulpdiaagrammil (joonis 2) **nelja rahulolu valdkonna kaupa kõrvutatud kooli õpilaste keskmisi tulemusi kõigist koolidest vastanud õpilaste keskmistega**. Keskmistele hinnangutele on lisatud usalduspiirkonda tähistavad jooned (näitavad vahemikku, kus mõõdetud rühma rahulolu

parameeter 95% tõenäosusega asetseb). Graafik võimaldab otsustada, kas kooli õpilaste rahulolu on kõrgem, sama-sugune või madalam, võrreldes kõigi küsitluses osalenud vastajate keskmise tulemusega, ning kas erinevus on statistiliselt oluline. Erinevus ei ole statistiliselt oluline, kui antud kooli õpilaste ja kõigist koolidest vastanud õpilaste keskmiste tulemuste usalduspiirkonnad omavahel kattuvad. Kui keskmiste usalduspiirkonnad omavahel ei kattu, on võrreldavate gruppide keskmised statistiliselt usaldusväärselt erinevad.

Selleks, et õpilaste rahulolu taset oleks võimalik positsioneerida teistes koolides õppivate õpilaste rahulolu taseme suhtes, on joonisel 3 ära toodud **rahulolu hindamistulemused kvartiilide alusel:**

1. kvartiil - teiste koolidega võrreldes on antud kooli õpilaste rahulolu väiksem või võrdne 25. protsentiiliga (kuulub veerandi koolide hulka, kus õpilaste rahulolu oli kõige madalam);
2. kvartiil- kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 25. protsentiilist ja väiksem või võrdne 50. protsentiiliga (mediaaniga);
3. kvartiil - kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 50. protsentiilist ja väiksem või võrdne 75. protsentiiliga;
4. kvartiil - kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 75. protsentiilist ehk kool kuulub veerandi kõige kõrgema rahulolu-tasemega koolide hulka.

Lisaks on õpilaste erinevate rahulolu valdkondade hinnangute (kool, õpetajad, suhted) koosinemisi iseloomustatud tuginedes klasteranalüüsiga leitud levinumatele **rahuloluhinnangute mustritele**. Põhikooliõpilaste puhul on klasterite alusel välja toodud viis hinnangute mustrit. Joonisel 4 on kõrvutatud erinevate mustrite esinemise osakaal (%) kõigi vastajate hulgas ja antud koolis. Graafik aitab jälgida, kui suurt osa kooli õpilastest võib pidada üldiselt rahulolevaks ning millises valdkonnas esineb kõige sagedamini rahulolematust.

Põhjuseta puudumiste kohta on tagasisides ära toodud tulpdiagramm (joonis 5 tunnist põhjuseta puudunud õpilased). Diagrammil on esitatud erineval määral puudunud õpilaste osakaalud koolis ning kõigi vastajate hulgas, mis võimaldab hinnata kuivõrd on puudumiste sagedus koolis erinev kõikide õpilaste puudumiste üldisest tasemest.

Koolivägivalla kogemist iseloomustab tulpdiagramm (joonis 6), millel on kõrvutatud nelja kiusamise viisi. Diagrammil on ära toodud õpilaste osakaal, kes ei olnud küsitud perioodil vastava kiusamise viisiga kokku puutunud. Sarnaselt puudumise kohta esitatud joonisele saab siin ühelt poolt hinnata kiusamise levimust oma koolis ning võrrelda seda ka kiusamise levikuga kõikide vastanud õpilaste hulgas.

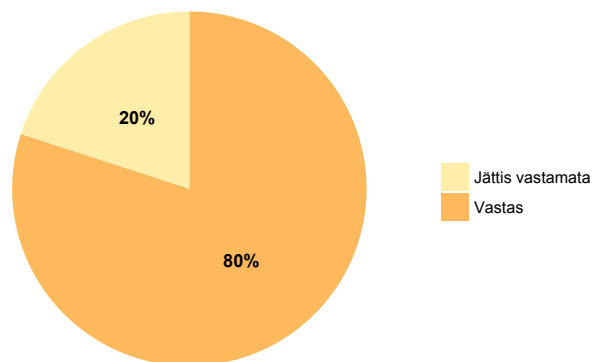
Tulemuste kasutamine

Esitatud tulemused pakuvad koolile tagasisidet õpilaste toimetuleku kohta koolikeskkonnas. Kuna tegemist on üleriigilise küsitlusega, siis võimaldavad tulemused kõrvutada oma kooli õpilaste heaolu ja käitumist üldise olukorraga koolivõrgus. Järgnevate aastate küsitluste tulemused annavad nii sellel kui ka järgneval aastal osalevatele koolidele lisaks võimaluse jälgida hinnatavates valdkondades toimuvaid muutusi. Kasutades tulemusi oma kooli tegevuse analüüsimisel ja vajalike sekkumiste algatamisel, tuleb kindlasti arvesse võtta nii hinnatud omaduste iseloomu (rahulolu) kui ka andmekogumise viisi (põhineb õpilaste esitatud andmetel).

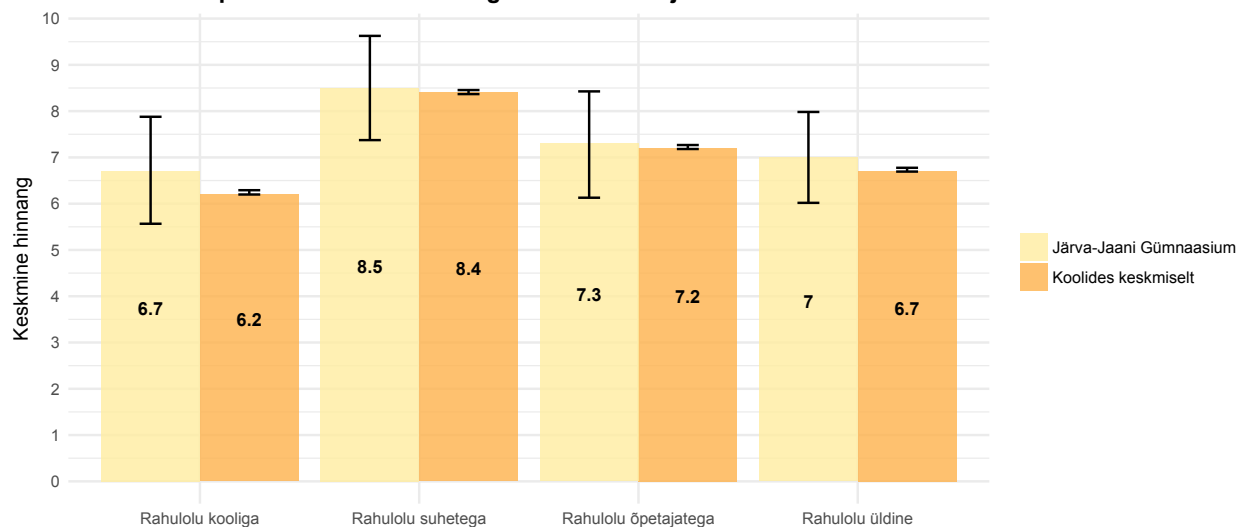
Rahuloluhinnangud on subjektiivsed ning sõltuvad nii õpilasest kui keskkonnast. Samas olukorras võib üks õpilane olla rahulolev ja teine rahulolematu. **Seega ei saa rahuloluhinnanguid pidada objektiivseks tõendiks koolikeskkonna omaduste kohta**. Samas kajastab rahulolu õpilaste kooliga seotud kogemusi ja tundeid. Seega **rahulolu kohta saadud tulemused väljendavad õpilaste koolis toimetuleku emotsionaalset külge** ning aitavad märgata õpilaste puhul enam levinud probleemide valdkondi (nt seoses õpetajate või kaaslastega läbisaamisega). Nii puudumiste kui kiusamise sageduse kohta esitatud teave põhineb õpilaste vastustel, mis ei pruugi alati täpsed olla. Küsitluste puhul, kus tuleb meenutada aset leidnud sündmusi, võivad vastajad tihti eksida või mõjutab vastamist soov ennast teatud viisil näidata (ebamugav on ennast näidata ohvrina, grupi normist lähtudes võib kõrgem staatus olla seotud julgusega puududa vms).

Küsitlustulemused aitavad kindlasti iseloomustada olulisi õpilaste toimetuleku aspekte ning märgata selle kooli eripära, võrreldes olukorraga koolivõrgus. Siiski tuleb tulemustesse suhtuda ettevaatlikult. Ebasoovitavas suunas kalduvate erandlike tulemuste puhul on soovitatav olukorda koolis täiendavalt hinnata ja otsida viise, kuidas õpilasi senisest paremini toetada. 2015. aasta pilootuuringu ja 2016. aasta rahuloluküsitluse analüüsi tulemused ja hindamisvahendite ülevaate leiab SA Innove kodulehel (<http://www.innove.ee/et/ylldharidus/statistika/uuringud>). Uute katsetuslike rahuloluküsitluste tagasiside edastatakse katsetamisest osa võtnud koolidele hiljemalt 2017. aasta augusti lõpuks.

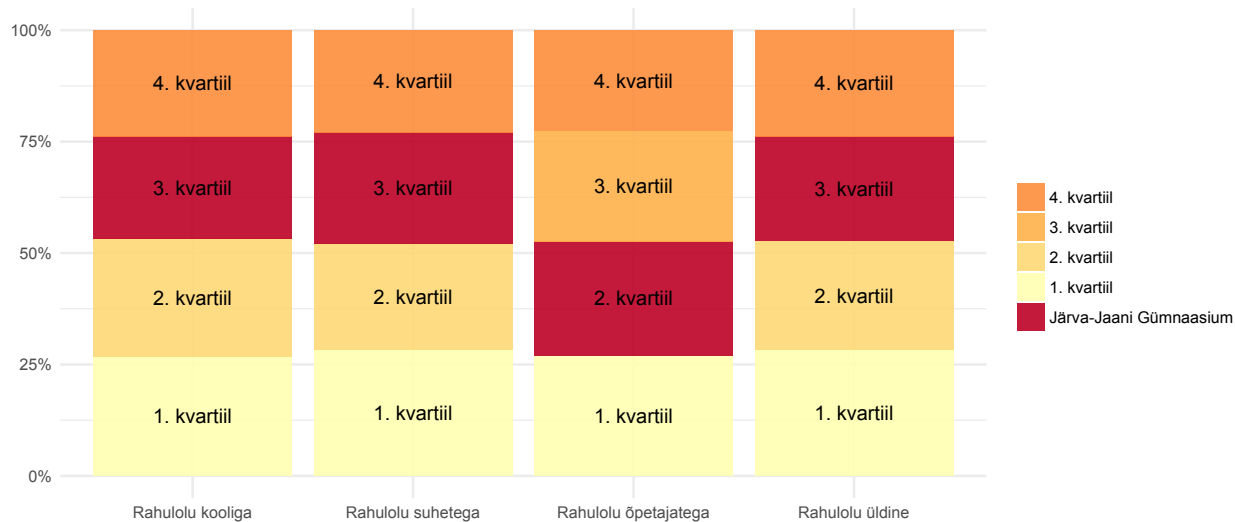
Joonis 1. Vastajate osakaal Teie koolis

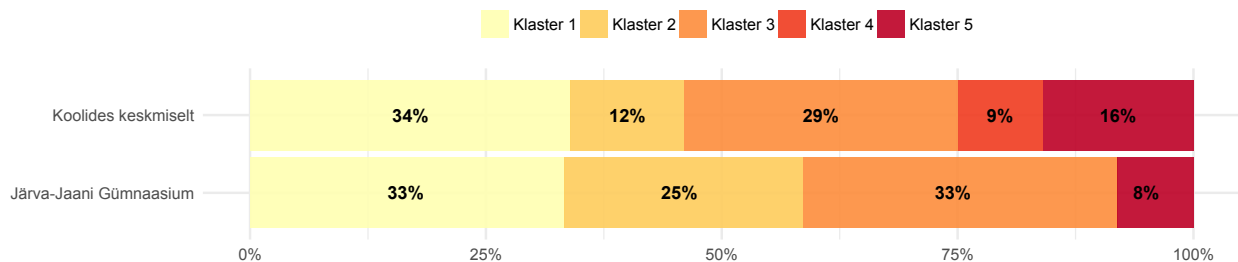

Joonis 2. Õpilaste rahulolu: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Joonis 3. Õpilaste rahulolu kvartiilide alusel

Joonis 4. Õpilaste rahulolu mustrid

Klastritele vastavad õpilaste rahulolu mustrid:

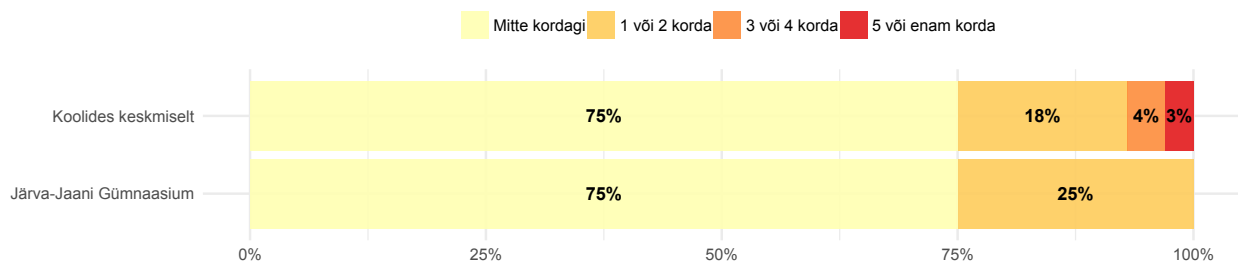
Klaster 1 Õpilased, kelle rahulolu kooli, õpetajate ja suhetega on kõrge.

Klaster 2 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on keskmisest kõrgem, kuid rahulolu suhetega on madal.

Klaster 3 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on keskmine ning rahulolu suhetega on kõrge.

Klaster 4 Õpilased, kelle rahulolu nii kooli, õpetajate kui suhetega on madal.

Klaster 5 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on madal, kuid rahulolu suhetega on kõrge.

Joonis 5. Tunnist põhjuseta puudunud õpilased

Joonis 6. Õpilaste osakaal, kes ei ole nimetatud viisidel kiusamist kogunud
